

A feladatokat írta:
Birikiné Nyéki Andrea, Tarnaörs
Lektorálta:
Dr. Fülep Teofil PhD, Miskolc

Kódszám:
.....

2019. április 27.

Curie Környezetvédelmi Emlékverseny 2018/2019.
Országos döntő
7-8. évfolyam

Miután megoldottátok a feladatalapot, a helyes válaszok betűjelét másoljátok át a tesztsíkra nyomtatott nagybetűvel, és azt kell majd leadnotok a zsűrinek.

A tesztsíkon nem szabad javítani!

A meg nem oldott feladatok, a helytelen válaszok és az átjavított megoldások 0 pontot érnek.

A feladatok megoldására 60 perc áll rendelkezésre.

Jó munkát, sok sikert kívánunk!

I. feladat

14 pont

SZMOG összehasonlító

Válogasd szét és töltsd ki a táblázatot a megadott fogalmak, jellemzők alapján! Csak a fogalmak számait írd be!

1. gyenge napsütés; 2. erős napsütés és UV sugárzás; 3. kémiai tulajdonsága alapján oxidáló; 4. télen alakul ki, 5. elégetett nagy mennyiségű fosszilis tüzelőanyag, 6. por, 7. szénhidrogének; 8. hideg, magas páratartalmú levegő; 9. hatalmas méretű autóforgalom; 10. magas hőmérséklet; 11. kén-dioxid; 12. kémiai tulajdonsága alapján redukáló; 13. ózon; 14. nitrogén-oxidok

A) London-típusú szmog:

--	--	--	--	--	--	--

B) Los Angeles típusú szmog:

--	--	--	--	--	--	--	--

II. feladat

10 pont

Lakásunk levegője Igaz – hamis

Döntsd el az állításokról, hogy igazak (I) vagy hamisak (H)! Írd az állítások elé!

- 1. Minden lakásban előfordul a radioaktív radongáz.
- 2. A füstgázok közül a legveszélytelenebb a szén-monoxid.
- 3. A lakások levegőjének tisztaságát megőrizhetjük, ha zárva tartjuk az ablakokat és csak ritkán szellőztetünk.
- 4. A dohányosok lakásában szénhidrogének dúsulhatnak fel.
- 5. A levegőben lévő pollenek, gombaspórák allergiát okozhatnak.

- 6. A fénymásolók és lézernyomtatók használatával a szoba levegője egészségesebb és ózondúsabb lesz.
- 7. A szénszalagos házak beltéri levegője egészségesebb a többi építőanyagból készült háznál.
- 8. A légkondicionálók tisztaságát rendszeresen ellenőriztetni kell.
- 9. A dohányfüst azokat is károsítja, akik a füstös levegőt beszívják.
- 10. A beltéri levegő szennyeződését csökkenthetjük a gyakori portalanítással, nedves ruhával való le- és feltörléssel.

III. feladat

8 pont

Összehasonlítás

Melyik az az állítás, amelyik az egyik fajra igaz, a másik fajra hamis? Írd a pontozott vonalra az állítás betűjelét!

1. Sziki lórom – Sziki kocscord

- A. Sziki magaskóros társulás tagja
- B. Borbás Vince írta le a növényt
- C. Védett
- D. Bélmegyeri Fáspuszta

2. Volgamenti hérics – Bókoló zsálya

- A. Fokozottan védett
- B. Löszpusztagyep
- C. Csak a Körös-Maros NP-ban él
- D. Lila virág

3. Kéköves bagolylepke – Sziki ürömbagoly.....

- A. Ürmös szikes puszták
- B. Éjjeli lepke
- C. Védett
- D. Rovarak

4. Túzok – Ugartyúk

- A. Fészkét földre rakja
- B. Fészekhagyó fiókák
- C. Dürgés
- D. Extenzív mezőgazdasági környezethez kötődő faj

Melyik állítás igaz mindkét fajra?

5. Fekete gólya – Fehér gólya

- A. Eszmei értéke 500 000 Ft
- B. Fokozottan védett.
- C. Ember jelenlétét nem szereti.
- D. Magas fűvet és az erdőt kerüli.

6. Bánáti csiga – Dobozi pikkelyescsiga

- A. Fokozottan védett
- B. Magyarországon őshonos
- C. Tüdőcsiga
- D. Természetvédelmi értéke 50 000 Ft

7. Nyugati földikutya – Vakondok

- A. Földalatti járataiban él
- B. Növényevő
- C. Fokozottan védett
- D. Erőteljes ásóláb

8. Magyar tarsza – Törös szöcske

- A. Fokozottan védett
- B. Nem szerepel a Vörös listán
- C. Röpképtelen
- D. Növényevő

IV. feladat

8 pont

Többszörös választás

Válaszd ki a helyes válaszhoz tartozó nagybetűt és írd a vonalra!

- A. ha 1., 2., 3. válasz jó
- B. ha 1., 2. válasz jó
- C. ha 1., 3. válasz jó
- D. ha 2., 3. válasz jó

..... **I. Szarvasi Történelmi Emlékpark TT**

1. Kreszna-féle szélmalom
2. Az egykori szélmalom helyét egy malomkövel jelölték meg.
3. Mai Magyarország mértani középpontját határozza meg.

..... **II. Szarvasi Arborétum növénygyűjteményének látogatható részei**

1. Anna-kert
2. Mitrowssky-kert
3. Pepi-kert

..... **III. Dénesmajori Csigáserdő TT**

1. 1997 óta védett
2. 12 csigafaj
3. Bánáti csiga

..... **IV. Szeghalmi Kék-tó TT**

1. Mocsári növényzet borítja
2. Itt van hazánk legjelentősebb élőfagyűjteménye
3. 2006 óta országos védettséget kapott

..... **V. Ramsari egyezmény hatálya alá tartozik**

1. Kardoskúti Fehér-tó
2. Biharugrai halastavak
3. Nagy-Sárrét

..... **VI. Wenckheim-kastély**

1. Ybl Miklós
2. Neoreneszánsz stílus
3. Wenckheim Frigyes és Krisztina

..... **VII. Csáky-Bolza kastély**

1. Az épület tervezője és építője Pollack Mihály volt.
2. Klasszicista jellegű késő barokk stílusú
3. Körös - Maros Nemzeti Park Igazgatóság székhelye.

..... **VIII. Vésztő-Mágor Történelmi Emlékhely**

1. Csolt-nemzetség monostora
2. Wenckheim Béla vadászkastélya
3. Kettős halom

V. feladat

10 pont

Hibakutatás

A feladatokban a megállapítások közül egy hibás. Ezt kell megtalálni és bekarikázni.

1. Sütés-főzés veszélyei
 - a. Gáztűzhelyeket nyugodtan lehet használni fűtésre
 - b. Teflon bevonatú edényekből magas hőmérsékleten káros anyagok szabadulnak fel.
 - c. A kifutott, odaégett ételekből szénhidrogének kerülnek a levegőbe.
 - d. Célszerű szagelszívót használni.

2. Szén-monoxid
 - a. A széntartalmú anyagok tökéletlen égése során keletkezik.
 - b. Szintelen, szagtalan, mérgező.
 - c. Jól szigetelő nyílászárók mellett nem fordulhat elő mérgezés.
 - d. A nem megfelelően működő kémény is okozhatja a gáz feldúsulását.
3. Légfrissítők
 - a. Növelik a beltéri levegő szennyezettségét.
 - b. Tisztítják a levegőt.
 - c. Közömbösítik a szagokat.
 - d. A jó illat önmagában nem jelent tisztaságot, sem egészséges levegőt.
4. Szellőztetés
 - a. A szoba levegőjében lévő szennyezőanyagoktól szellőztetéssel szabadulhatunk meg a legkönnyebben.
 - b. A repülő rovarok távol tartására a szúnyogháló a legkörnyezetkímélőbb.
 - c. Téli időszakban rövid ideig, de intenzíven szellőztessünk.
 - d. A pollenek koncentrációja jellemzően a délutáni, esti órákban a legalacsonyabb, tehát az allergiásoknak ekkor a legcélszerűbb szellőztetni.
5. Szobanövények
 - a. A szobanövények permetezésével saját egészségünket is károsíthatjuk.
 - b. A növények képesek a szennyező anyagokat felvenni a levegőből és lebontani.
 - c. A káros anyagok kiszűrésében a növényeket gátolják cserépben élő mikroorganizmusok.
 - d. A növények oxigént is termelnek.
6. Üvegházhatású gázok
 - a. vízgőz
 - b. metán
 - c. Nitrogén
 - d. Szén-dioxid
7. Ózonpajzs
 - a. Az ózon a Nap infravörös sugarainak hatására keletkezik oxigénből.
 - b. Az ózon koncentrációja a sztratoszféra 15-35 km-es magasságában a legnagyobb.
 - c. Az ózon koncentrációját dobson egységben adják meg.
 - d. Az ózonpajzs sérüléséért a freonok, halonok és a nitrogén-monoxid felelős.
8. A levegő szennyező anyagai
 - a. A policiklusos aromás szénhidrogének a PAH-ok megtalálhatóak a cigarettafüstben, kipufogógázokban.
 - b. A zuzmók a kén-dioxiddal szennyezett levegőben elpusztulnak.
 - c. A repülőgépek jelentős nitrogén-oxid kibocsátók.
 - d. Az ipari forradalom óta egyre kisebb mennyiségű emberi eredetű szennyezőanyag jut a légkörbe.

9. Üvegházhatás

- a. A földi élet egyik alapvető feltétele.
- b. Ha nem lenne üvegházhatás, akkor a Föld átlaghőmérséklete a mostaninál jóval melegebb lenne.
- c. A légkör üvegházhatású gázai nem engedik megszökni a hősugarakat, hanem elnyelik és visszasugározzák a felszínre.
- d. A legnagyobb mértékben a vízgőz járul hozzá az üvegházhatáshoz.

10. Légkör

- a. A Föld légköre kialakulása óta nem változik.
- b. A Föld ősi légköre nem tartalmazott oxigént.
- c. A légkört a gravitáció tartja meg az égitest körül.
- d. A légkör a földfelszín közvetítésével alulról melegszik fel.